

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Asia: Eduskunnan sivistysvaliokunnan asiantuntijakuuleminen 16.10.2015:
HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016;
VNS 1/2015 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016–2019;
HE 38/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain 49 §:n ja ammattikorkeakoululain 43 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Viite: Asiantuntijapyyntö 8.10.2015

Teema: Korkeakoulujen rahoitus

Yliopistot ovat tulevaisuuden tekijä. Yliopistot haluavat olla rakentamassa huomisen yhteiskuntaa, jossa hyvinvoinnin ja kestäväns kasvun perustan luovat tieto ja osaaminen.

UNIFI ymmärtää, että nykyisessä tilanteessa valtiontalouden menoja on välttämätöntä supistaa. On kuitenkin Suomen kannalta valitettavaa, että leikkaukset kohdistuvat niin suuressa määrin koulutukseen ja tutkimukseen - jopa siinä määrin, että osalla yliopistoja leikkaukset vaarantavat jo lakisääteisten tehtävien hoitamisen.

Indeksin leikkaamista UNIFI pitää erityisen huolestuttavana, sillä kyse on yliopistolakiin kirjatusta säädöksestä, joka on toistuvasti tehty tyhjäksi erilaisin väliaikaisin ratkaisuin. Yliopistoille on ensiarvioisen tärkeää, että niiden toimintaedellytykset turvattaisiin pitkänteisen ja riittävän laajapohjaisen resursoinnin avulla. Hallituksen korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen kärkihankkeisiin osoittamat tilapäiset lisäpanostukset eivät kompensoi tätä.

UNIFI muistuttaa, että yliopistojen toiminta ja toimintojen kehittäminen eivät noudata kvartaalitalouden syklejä. Vasta nyt ovat esimerkiksi valmistuneet ensimmäiset opiskelijat, jotka otettiin opiskelemaan maisterin tutkintoa uuden yliopistolain voimaantulon aikaan vuonna 2010. Kun uusi opiskelija hyväksytään yliopistoon suorittamaan tutkintoa, jatkuu yliopiston vastuu hänen kouluttamisestaan valmistumiseen saakka niillä periaatteilla, joilla hänet on opiskelemaan hyväksytty. Vastaavasti opetuksen ja tutkimuksen huippuyksiköiden rakentaminen vie vuosia, jopa vuosikymmeniä, mutta osaamispohjan kadotessa jälleenrakennus on mahdotonta.

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 edellyttää, että yliopistot tekevät merkittäviä rakenteiden ja toimintatapojen uudistuksia, ja että voimavaroja keskitetään nykyistä harvempiin toiminnallisiin yksiköihin.

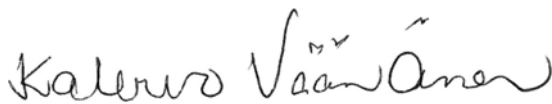
UNIFI korostaa, että yliopistot ovat uuden yliopistolain voimaantulon myötä kehittäneet rakenteitaan ja toimintojaan riippumatta siitä, että yliopistolaitokseen on kohdistunut ja kohdistuu leikkauksia. Yliopistomaailmassa keskustellaan aktiivisesti siitä, mikä on suomalaisen yhteiskunnan rakentamisen kannalta parasta. Kehittämistyötä tehdään tämän mukaisesti. On kuitenkin muistettava, että yliopistot eivät voi tehdä keskenään päätöksiä, jotka edellyttävät poliittista tahtoa ja lakimuutoksia. Sen sijaan yliopistot tuovat esiin erilaisia vaihtoehtoisia ratkaisuja. Näitä ratkaisuja haetaan sekä yhteisesti UNIFI:ssa että yksittäisten yliopistojen välisissä neuvotteluissa.

Yliopistojen välillä on parhaillaan käynnissä sopimusneuvotteluja yhteisten koulutus- ja tutkimuskokonaisuuksien luomiseksi, infrastruktuurien yhteiskäytön lisäämiseksi ja pääleikkäisyyksien purkamiseksi. Yliopistot kartoittavat myös tarpeita yhteenliittymille ja yhdistymisille omaehtoisesti toteutettujen esimerkkien, Itä-Suomi sekä Turun yliopisto ja Turun kappakorkeakoulu, valossa. UNIFI muistuttaa, että työnjaollisilla ja rakenteellisilla ratkaisuilla saatava toiminnan tehostuminen ja sitä kautta syntyvät säästöt eivät kuitenkaan onnistu rahoitukseen kohdistuvien leikkausten edellyttämässä tahdissa.

Julkisen vallan odotetaan antavan yliopistoille taloudelliset toimintaedellytykset ja työrauhan, jotta yliopistot voivat osaltaan vastata asetettuihin odotuksiin. UNIFI vetoaa eduskuntaan, jotta se pidättäytyisi aiotusta yliopistolain 49 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja sitoutuisi yliopistojen pitkäjänteiseen rahoitukseen.

Helsingissä 15.10.2015

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Kalervo Väänänen
Puheenjohtaja

Leena Wahlfors
Toiminnanjohtaja